

В. П. Кисельова

Історична бібліотека України Національна

ІСТОРИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ Національна Засн. у липні 1939 в Києві як Держ. істор. бібліотека УРСР на базі книжк. фондів Антиреліг. та Істор. музеїв для сприяння розвитку істор. науки і освіти, від жовтня 2009 – національна. Розташ. на тер. Нац. Києво-Печер. істор.-культур. заповідника. Під час 2-ї світової війни більша частина книжк. фонду, алфавіт. і системат. каталоги, дослідж. «Бібліографія до історії України» були втрачені. У післявоєнні роки сформовано фонд істор. літ-ри, найцінніша частина – у відділі стародруків, рідкіс. та цінних книг. Фонд становить понад 750 тис. прим. укр., рос., англ., нім., франц., польс. та ін. мовами (палеотипи, колекції книг кирилич. друку 16–17 ст., книг граждан. друку 18–19 ст., рос. сатир. періодика 1905–07, література з історії мистецтв тощо). Від 2003 отримує обов'язк. прим. видань істор. тематики. Найстаріша пам'ятка – рукопис. «Поминаніє» Києво-Печер. лаври (приблизно 1483–1526); унікал. є кн. «De natura deorum» Цицерона («Про природу богів»; видана 1523 А. Мануцієм), Острозька Біблія 1580–81, «Россійская грамматика» М. Ломоносова (1755), прижиттєве видання «Енеида на малоросійській языкъ перелиціованная И. Котляревскимъ» (ч. 1, 1808; обидва – С.-Петербург) та ін. Довідк.-бібліогр. апарат: каталоги та картотеки, бази даних. Пріоритетні напрями роботи: відбір рукопис. книг, рідкіс. та цінних видань до Держ. реєстру нац. культур. надбання, передбаченого «Програмою збереження бібліотеч. і архів. фондів»; наук. аналіз та прогнозування розвитку істор.-краєзнав. бібліотеч. діяльності. У 1960–70-х рр. очолила роботу б-к України з бібліотечно-бібліогр. забезпечення підготовки енциклопед. видання «Історія міст і сіл УРСР» (у 26 т.): фахівцями Б-ки розроблено інструктивно-метод. матеріали зі створення джерел. бази для автор. колективів цього видання у регіонах країни; підсумком стала «Зведена картотека матеріалів з історії міст і

сіл України» (бл. 300 тис. описів), а також істор.-краєзнавчі бібліогр. покажчики, зокрема про пам'ятки історії та культури всіх обл., Києва і Севастополя. Від 1968 укладає щоріч. наук.-допоміж. бібліогр. покажчиків «Історія України». Видала ретроспективні наук.-допоміжні посібники: «Українська народна декоративно-вжиткова творчість: Бібліогр. покажч. публікацій 1975–1985 рр.» (К.; Опішне, 1990), «Історія інтелігенції Української РСР 1917–1990 рр.» (1991), «Історичне краєзнавство в Україні: Питання теорії і практики», «Репресії 20–30–40-х і початку 50-х рр. на Україні» (обидва – 1992), «Теорія, методика і практика бібліотечного краєзнавства» (1997; 2007), «Матеріали до бібліографії Києво-Печерської лаври» (2006), «Політичні репресії радянської доби в Україні» (2008); метод. посібник «Краєзнавча діяльність бібліотек» (2002), від 1990 щорічно випускає інформ. бюлетень «Краєзнавча робота в бібліотеках України», організувала електронні бази даних «Краєзнавчі бібліографічні ресурси бібліотек України», «Теорія, методика і практика бібліотечного краєзнавства». Співорганізаторка наук.-практ. конф., зокрема «Роль б-к монастирів, соборів та ін. установ у розвитку культури України» (1993), «Б-ки у розвитку істор. науки в Україні» (1994), «Бібліотечне краєзнавство у відновленні істор. пам'яті народу України» (1997), «Історія наук. б-к у контексті історії, культури, освіти в Україні» (1999), «Держ. істор. бібліотека України: історія, сучасність, майбутнє» (2009). Ген. дир. – А. Скорохватава (від 2007).

Рекомендована література

1. Державна історична бібліотека України: історія, сучасність, майбутнє: Мат. Міжнар. наук.-практ. конф., приуроч. до 70-річчя заснування Держ. істор. б-ки України, 24–25 верес. 2009 р.; Державна історична бібліотека України (1939–2009): Бібліогр. покажч. (обидві – Київ, 2009).

Бібліографічний опис:

Історична бібліотека України Національна / В. П. Кисельова// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-12779>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).